

Mazsalacas

Wehstis

1990

SESTDIENA

LTF un LNNK MAZSALACAS PILSĒTAS GRUPU IZDEVUMS 10.(13)

Augusts Kirhenšteins — pro et contra

Augusts Kirhenšteins dzimis 1872.gadā bijušajā Valtenbergu pagastā Rānija krogā. Tēvs Mārtiņš no muižas rentjējs krogu un iedzīvojies bagātībā. Šo rindu autoram laimējās satikt Augusta Kirhenšteina skolas biedru, kurš apgalvoja, ka krodzinieka dēlam vienīgajam kājās bijuši sābaki, pārējiem — višes un pastalas.

Augusts Kirhenšteins — ļoti pretrunīga personība Latvijas vēsturē. Viņš ilgojies iekļūt vēsturē. Jāsaka, tas viņam arī veiksmīgi izdevies. Protams, no mūsdienu viedokļa raugoties, grūti izprast Andreja Upīša 1940.gadā rakstīto: "Ir pilnīgi saprotami, ka atsvabināšanas kustības vadītāja (...) partija un tauta 1940.gadā taisni profesoru Kirhenšteinu ievēlēja tam augstajam un atbildīgajam postenim (...)".

Tagad, pēc viempadsmitā augusta notikuma Mazsalacā, ap profesora Augusta Kirhenšteina personību virmo kaislības. Domas dalās. Vieni — par, otri — pret. Bet mēģināsim parauzīties uz mūsu novadnieku objektīvām acīm, kaut zinu, tas netūs viegli izdarāms, jo pēdējos gados notiek vērtību pārvērtēšana. Lūk, kas rakstīta Latvijas Padomju ensiklopēdijas 5. sējumā: "Kirhenšteins Augusts — padomju mikrobiologs, valsts darbinieks, agronomijas doktors (1923.), bioloģijas zinātņu doktors (1945.), LPSR ZA akadēmiskis (1946.), Sociālistiskā Darba varonis (1957.). 1901.gadā A. Kirhenšteina beidzis Tērbatas Veterināro institūtu un līdz 1905.gadam strādājis par veterinārārstu Valmierā un Līmbažos. 1905.gadā piedalījies revolūcijā un aismuguriski notiesāts ar nāvi. Divpadsmit gadus pavadījis emigrācijā (Šveicē un Serbijā). Augusts Kirhenšteins no 1919. līdz 1941.gadam bija docētājs Latvijas Universitātē, divus gadus docētājs Lauksaimniecības Akadēmijā (1939. — 1941.), profesora grādu ieguva 1923.gadā. Tajā pašā gadā viņš nodibināja Serumstaciju un to vadīja līdz pat 1952.gadam. 1946.gadā viņš nodibināja ZA Mikrobioloģijas institūtu. Daudz spēka un enerģijas viņš veltīja baktēriju attīstības un struktūras izpētei, infekcijas slimību apkarošanai un imunitātes problēmām, vitamīnoloģijas un racionāla uztura problēmām. Apbalvots ar sešiem valdības ordeņiem".

Tomēr pat tas Augustu Kirhenšteinu nepaglāba no 1959.gada Arvīda Pelšešs rīkotajām "raganu medībām", jo Mikrobioloģijas institūtā darbu atrada daudzi represētie zinātnieki, kas pēc J. Staļina nāves atgriezās Dzimtenē — Latvijā. Vēl jāpiebilst, ka, neraugoties uz savu "bērnišķīgo kreisuma slimību", profesors palīdzēja latviešu karavīriem — gūstekņiem saņemt paciņas no mājām. Protams, nezinu, vai tas bija izņēmums, jebšu likumsakarība, bet fakts paliek fakts, jo sūtījumi no mājām palīdzēja izturēt Staļina nometnēs mūsu novadniekiem, arī šo rindīgu autora tēvam.

Varbūt tīri cilvēciski Augusts Kirhenšteins nebija ļauns, var jau būt, taču godkārīgs gan. Un NKVD agenti, PSRS sūtniecības darbinieki M. Vetrovs un I. Čičajevs lieliski prata izmantot savā labā šo profesora vājību. 1939.gadā A. Kirhenšteins apmeklēja Maskavu, un varam nešaubīties, ka čekas speciālisti sev raksturīgā stilā nospēlēja veselu simfoniju uz paveca profesora godkāres, slavaskāres un citu cilvēcisko vājību stīgām. Laipnā Maskavas darboji sagādāja Kirhenšteina iespēju apmeklēt t.s. Intūrista kolhozus, Iestas Potjomkina sādžas, ļoti pagodinātā kompānijā — ar ievērojamam somu diplomātiem. No atmiņām zināms, ka Kirhenšteins bijis stipri jūtīgs pret šādu individuālu pieeju un savas personas iecelšam.

Latviešu tautas apziņā A. Kirhenšteins iegājis vēsturē kā Latvijas valsts "kepracis". Vēsture ir vēsture, tā jāņem kāda tā ir

bijusi. Pilnīgi iespējams, ka būs cilvēki, kuriem šis raksts liksies nepieņemams. Bet diemžēl cilvēks nav ne melns, ne balts. Iespējami dažādi starptopi un nokrāsas. Personiski es nekādi nespēju saprast mūsu novadnieka, profesora Augusta Kirhenšteina uzticīgo kalpošam PSRS valdībai un J. Staļinam, 1940.gadā uzsinot, ka divi viņa brāļi Rūdolfs un Arnolds gājuši bojā čekas moku kambaros. Es to nekādi nespēju aptvert. Laikam taču Augustā Kirhenšteina dzīli jo dzīli bija iesēdusies šī utopiskā pasaules revolūcijas ideja.

Nezinu, kā iznācis, bet centos kaut cik objektīvi parauzīties uz mūsu novadnieka, profesoru Augustu Kirhenšteinu no mūsdienu redzespunkta. Paies laiks, klūs zināmi jauni fakti, arī profesora novērtējums varbūt mainīsies.

Kā kļuvis zināms, Augusta Kirhenšteina krūšutēls turpmāk glabāsies Mazsalacas vidusskolas novadpētniecības muzejā. Tā nolēmuši pilsētas deputāti.

ATIS SLOKA

pro et contra (lat.) — par un pret

Šī būs mana pirmā vēstule avīzei, bet gan vairāku mazsalaciešu vārdā.

Gribu rakstīt anonīmi, jo kāpēc man jāatklājas, jo daudz lielākas lietas ir anonīmas. Runa būs par Kirhenšteina pieminekli. Šis piemineklis tika anonīmi uzstādīts un tāpat noņemts.

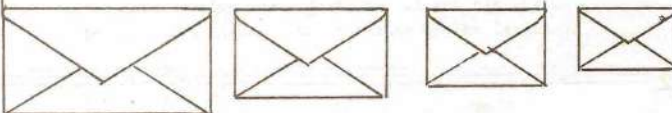
Tas, ka piemineklis no laukuma pazuda, īpaši nevienu neizbrīna, jo mazsalacieši to neatzina jau ar tā uzstādīšanas dienu. Cilvēki zināja, kāda ir Kirhenšteina loma Latvijas liktenī. Piemineklis tāpēc piedziņoja visādas ķengāšanas. Tas tika uzstādīts bez mazsalaciešu piekrišanas, jo tāda nebūtu bijusi. Nezinām arī, kam bija šī ideja Kirhenšteina pieminekļa uzstādīšanā, un kāpēc viņš vai viņa, vai viņi (anonīmi) to gribēja. Runā, ka tā esot bijusi Nellija, ka viņa to darījusi savas karjeras dēļ. Viņa ik gadus rīkoja godināšanas pie tā

un pat uzaicināja Gorbunova kungu nolikt ziedus. Lai pietauptu Nellijas nervus, šo vēstuli varbūt nevarēs publicēt. Tas gan redakcijas ziņā. Nevienam visā pilsētā nedoma viņu sodīt par to. Tikai jābrīnās, kur viņai ir galva uzkraut mums kaklā Kirhenšteina, Rubika, Aleksija, Dzeniša u.c. idejas. Visā lielākā latviešu tautas daļa ir alkusi un alkst savu īsto atbrīvošanos — neatkarību.

Ar šo vēstuli gribu tikai teikt, ka pilsētas saimniekam būtu jāzina, ka pieminekļa uzstādīšana nevar būt atsevišķu cilvēku vēlme, Vislabāk, ja to arī zina un izvēlas pārējie iedzīvotāji. Nevienam nezina, par kādu naudu un cik maksāja Kirhenšteina piemineklis.

Un vēl man gribētos teikt, ka pieminekļu upē mešana u.c. ķengāšana mums godu nedara. Tas ir kas līdzīgs tam barbarismam, kas notika ar Sējēju. Uzskatu, ka pieminekļu noņemšana jāizdara cilvēcīgi. Viņiem jāatrod vieta mūsu vēsturē.

Mazsalacieši.

Mazsalacas izpildkomitejas 23.augusta sēdes lēmumi.

Ņemot vērā pašreizējo attieksmi pret 1940.gada notikumiem Latvijā, mazsalacietu vēlēšanās noņemt A.Kirhenšteina krūšutēlu ir saprotama. Tomēr usskatu, ka nav nekāda vajadzība Valmieras tālnieka Andra Vārpas veidoto A.Kirhenšteina krūšutēlu, kas atliets bronzā, atdot kādam citam, piemēram Zinātņu akadēmijas Mikrobioloģijas institūtam. Pieminekļis - skulptūra tapa ar pārāk lielām grūtībām, pat Latvijas PSR kādreizējā Ministru padome ar ilgu vilcināšanos un nelabprāt izsniedza atļauju šo pieminekli uzstādīt. Tā materiālā vērtība - toreiz 3000,- rubļ. - tagad ir vismaz dubultojusies. Noteikti jāņem vērā arī figūras mākslinieciskā vērtība. Tas nav tipisks padomju valstsvīra portrets, jo tajā samanašas A.Kirhenšteina kā traģiskas vēsturiskas personības iezīmes - varbūt pat nevarība un vainas apziņa muguras kūkumā un acu skatā. Uskatu, ka A.Vārpas veidotajam A.Kirhenšteina bronzas krūšutēlam būtu noteikti jāpaliek Mazsalacā gan kā labam mākslas darbam, gan kā novadniekam Latvijas vēsturē ar ārkārtīgi nozīmīgu posmu saistītam (nebūt ne pozitīva nozīmē) valstsvīram, tomēr: izcils zinātnieka portretam. Viņš varētu tikt glabāts gan Mazsalacas vidusskolā, vai, arī nodots glabāšanā Valmieras novadpētniecības muzeja fondos. Paies gadi un arī attieksme pret A.Kirhenšteinu kļūs nosvērtāka. Bet Mikrobioloģijas institūtam varētu uzticēt A.Kirhenšteina ģipša portretu, kurš, ja nemaldos, atrodas Mazsalacas vidusskolā.

Valmieras rajona vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzības inspektors,
Valmieras rajona Tautas deputātu padomes deputāts J. KALNAČS

Iesniegums

Kara un darba veterānu padome lūdz paskaidrot, kādēļ tika no pilsētas laukuma noņemts Augusta Kirhenšteina krūšu tēls.

02 INFORMĒ :

Iecirkņa inspektors Aigars Mašņikovs pieminekļa - skulptūras pazušanas jautājumā paskaidroja sekojošo: vainīgie pagaidām nav noskaidroti. Mazsalacietiem droši vien kaut kāda informācija ir sināma, taču pie mums neviens negriežas.

Pagaidām šis notikums lai paliek uz pašu vainīgo sirdsapziņas.

IZPILDKOMITEJA INFORMĒ

Pamatojoties uz pilsoņu vairākkārtējiem ierosinājumiem un neapmierinātību par Mazsalacas pilsētas centra laukuma atrodošā Augusta Kirhenšteina bronzas galvu un ņemot vērā A.Kirhenšteina nozīmi mikrobioloģijā, Mazsalacas pilsētas izpildkomiteja NOĻĒMA:

1. Nodot materiālā glabāšanā /norādot aktā termiņu/ Valsts Mikrobioloģijas institūtam A.Kirhenšteina bronzas galvas skulptūru,
2. Noslēgt līgumu par skulptūras glabāšanas termiņu ar Valsts Mikrobioloģijas institūtu,
3. Uzdot KUK iecirkņa meistaram E.Štmanim līdz 10.09.90 demontēt akmens granīta daļu, atjaunojot melnzemi ar vasaras puķībām.
4. Lēmuma izpildes kontroli uzdot izpildkomitejas loceklim M.Šipcinam.

Piezīme. Kā lasīsiet tālāk, tad pilsētas deputāti šādam lēmumam nepiekrita.

Izpildkomitejas sēdē tika izskatīti divi iesniegumi no Mazsalacas patērētāju biedrības.

1. Lūgums pārdot kvasu ar 20 % uzskaitījumu.
Izpildkomitejas locekļu atbilde pozitīva tikai tajā gadījumā, ja nodrošina regulāru tirdzniecību un kaut minimālu ieinteresētību kvalitātē.
2. Lūgums atļaut tirgot šampānieti kafējnicā "Aura" līdznesšanai par kafējnicas cenām (15,60).
Atbilde pozitīva. Tikai ar vienu noteikumu - šampānietim jābūt arī dzērienu veikalā.

1. Pamatojoties uz Valmieras tehniskās inventarizācijas 1988. gada 8.08. izdoto tehnisko slēdzieni par viadukta tilta /Parka ielā/ nolietošanos un reālo bīstamību esošajā situācijā Mazsalacas IK NOĻĒMA:
  1. Slēgt transporta kustību pāri viadukta tiltam Mazsalacā, Parka ielā ar 1990.gada 1.septembri.
  2. Valmieras KUK Mazsalacas iecirkņa meistaram E.Štmanim:
    - 2.1. Nodrošināt tilta noslēgšanu ar metāla barjeru vai betona stabu nožogojumu 30 metru attālumā no tilta konstrukcijas sākuma.
    - 2.2. Uzstādīt brīdinājuma zīmes par ceļa noslēgšanu pāri viadukta tiltam Lazdu un Parka ielas krustojumā un krustojumā pie vidusskolas internāta.
    - 2.3. Uzstādīt brīdinājuma - aizlieguma zīmes - aizliegts kreisais pagriezies iebraucot no Lazdu un Jāņa ielas uz Pērnavas ielu.
    - 2.4. Ātremontēt tilta gājēju daļas koka segumu.
  3. Lēmuma kontroli uzdot izpildkomitejas locekļiem O.Štepaņovai.

2. Pamatojoties uz likumu par pašpārvaldi un to noteikumiem par pilsētu īpašumu, kā arī faktisko nolietošanos viadukta tilta rekonstrukcijai Parka ielā, Mazsalacas pilsētas izpildkomiteja NOĻĒMA:
  1. Mazsalacas pilsētas izpildkomitejai noslēgt līgumus ar zonas kopsaimniecībām un uzņēmumiem par dalības maksu Parka ielas viadukta tilta celtniecībai un projekta dokumentācijas pasūtīšanai.
  2. Pasūtīt projekta dokumentāciju Ceļu - tiltu institūtā Rīgā līdz 10.09.90.
  3. Noslēgt līgumu par viadukta tilta celtniecību ar Smiltenes B. Ceļu būves rūpniecības pārvaldi līdz 20.09.90.
  2. Lēmuma kontroli uzdot izpildkomitejas priekšsēdētāja vietniekam A. Bankaus.

3. Sakarā ar avārijas situāciju un remonta nepieciešamību Mazsalacas pilsētas sabiedriskajā tualetē, izpildkomiteja NOĻĒMA:
  1. Slēgt līgumu ar Rūjienas SOO celtniecības brigādi par sabiedriskās tualetes remontu un Mazsalacas pilsētas izpildkomiteju kā maksātāja organizāciju.
  2. Izmaksāt pēc vienošanās līguma Rūjienas SOO celtniecības brigādei 1100,- rubļ. no labiekārtošanas līdzekļiem.
  3. Tualetes remonta darbus beigt līdz 1.09.90.
  4. KUK Mazsalacas iecirkņa meistaram E.Štmanim kontrolēt darbu izpildi.

4. Pamatojoties uz ilggadīgo sporta svētku tradīciju Mazsalacā futbola zibensturnīra organizēšanā, Mazsalacas izpildkomiteja NOĻĒMA:
  1. Sarīkot Mazsalacas pilsētas futbola zibensturnīru "Futbols - 90" Matīšu pagasta sporta laukumā š.g. 2.septembrī plkst. 10⁰⁰.
  2. Pamatojoties uz kopsaimniecības "Matīši" noteikumiem par sporta laukuma izīrēšanu, ieskaitīt kopsaimniecības tekošā norēķina rēķinā 100,- rubļ. no Mazsalacas IK speciālajiem.
  3. Izdalīt 100,- rubļ. no IK speciālajiem rēķina balvu iegādei un tiesnešu apmaksāšanai.
  4. Apstiprināt zibensturnīra sacensību nolikumu.

Mazsalacas Tautas deputātu pa domes 20. sasaukuma 5. sesija

Vai viņi dzīvo Mazsalacā?

Viņi dzīvo katrs savā mājā.

1990. gada 29. augustā notika 20. sasaukuma 5. sesija. Sesijas darbā piedalījās 23 deputāti. Sesijas dienas kārtībā I. jautājums: "Par A. Kirhenšteina bronzas krūšutēla nodošanu Mikrobioloģijas institūtam." Izpildkomitejas priekšsēdētājs O. Beķeris nolasa 23. augusta izpildkomitejas sēdes lēmumu.

Sesijas vadītājs M. Zariņš informēja deputātus un viesus, ka ir savākti ap 100 parakstu par A. Kirhenšteina krūšutēla noņemšanu.

Valmieras kultūras nodaļas vadītāja Zinaīda Priedīte uzrunāja deputātus: "Vispirms gribu teikt paldies visiem, kas ņēma dalību Dzeimu svētku sagatavošanā un norisē. Īpaša pateicība par Lietišķās mākslas studijas darbu. Pie paveiktā jāmin Valtera Hirtes muzeja jaunās telpas, Cilvēkmašīna izstādi - tas ir unikāls atradums. Jūs esat sākuši būtiskāko pamatusdevumu - kopt savas saknes. Šai izstādei jāpaliek Mazsalacā.

Novads, Novadnieki - tas ir tas, ar ko Mazsalaca lepojas. Augusts Kirhenšteins ir viens no novadniekiem. Es pilnībā pievienojos J. Kalnača vēstulei paustajam viedoklim.

Sesijas viesis (Kara un darba veterānu padomes priekšsēdētāja vietas izpildītājs) biedrs Pavlovs informēja deputātus, ka ir saņemti iesniegumi no kara veterāniem, kuros ir ieteikts sašutums par vandaļa ma aktu pilsētas centrā. Tika nolāsīts iesniegums.

Deputāti izteica divas piezīmes:

- 1) iesniegums jānoformē pareizi,
- 2) diemžēl uz sēdi netika uzaicināti visi kara un darba veterānu padomes locekļi.

Deputāts Klauža. Daudzi cilvēki ir emociju varā. Daudz ko nezina. Tik ilgi cīnījās, kamēr uzlika. Tad jau jāapspriež arī rakstnieka V. Lāča personība. Vajadzētu uzstāt masālaocišu domas pilnībā. Piekritu J. Kalnača viedoklim.

Vilijs Jēkabsons. (Mikrobioloģijas institūta vec. zinātniskais līdzstrādnieks). Institūta vadība ir mani pilnvarojusi šeit runāt visa institūta kolektīva vārdā. 1940. gada notikumi ir novārtēti. Tos izsvītrot no vēstures vairs nevar. A. Kirhenšteins bez tautas pilnvaras lūdas uzspēt Latviju Padomju Savienībā. Šī iemesla dēļ viņš nevar būt pilsētas centrā.

Šodiena izvirza ļoti radikālas prasības, bet jāatceras arī labais. Kaut vai lielais ieguldījums zinātnes organizācijā ir pietiekoši liels, lai viņu nenosvītrotu.

Jautājums. Kur jūs viņu novietotu, ja mēs atdotu jums?

Es domāju, ka tā istā vieta ir Mazsalacā. Cienīsim novadnieku un arī mākalinieku. Pie mums ir vieta pagalmā, kur mēs krūšutēlu arī ustādītu.

Deputāts Sinicins. Šī krūšutēla pazušana ir mūsu, deputātu, lēnas rīcības sekas. Kaut gan domāju, ka šī jautājuma risināšanā parādās mūsu pašu kultūras līmenis. (Īpaši sglabā Musolini portretu.) Vai nu viņš viens būs to latviešu tautu pārdēvis. Ja mēs nolēsim, ka viņš jāliek atpakaļ, tad mūsu apsardzes daļa nespēs viņu nosargāt.

Kultūras nama direktore **Nurmiņa.** Pievienojos J. Kalnača vēstulei. Mūsu novadniekiem ir jābūt mūsu pusē. Atceros, cik grūti lēma par A. Kirhenšteina krūšutēla ustādīšanu. Atklāšanās no valdības nebija neviens. Mūsu lielums ir tur, kā mēs isturamies pret mūsu novadniekiem. Jādod rīkojums milicijai, lai šo lietu izmeklētu ātrāk.

Sesijas viesis **b. Putāns.** Tie, kas parakstus lika, arī ir tie vainīgie.

Par neustādīšanu atpakaļ nobalsoja visi 23 deputāti. Par novietošanu skolas muzejā 19. pārējie atturējās.

b. Putāns. Ko tagad Kirhenšteina vietā liksim?

Turpmāk mums visiem kopīgi būtu jāpadomā, kā laukumu labāk ismantot.

Bez jautājuma "par A. Kirhenšteina bronzas krūšutēla nodošanu Mikrobioloģijas institūtam" sesijā tika iskatīti vēl šādi jautājumi:

- 1) par alternatīvā dienesta darbu Mazsalacā,
- 2) 23. augusta sēdes lēmumu iskatīšana,
- 3) Zemes sadales komisijas izveidošana,
- 4) iesniegumu iskatīšana.

Valmieras KUK Mazsalacas iecirkņa meistars E. Ešmanis teica sekojošo:

"Mūsu uzņēmumā alternatīvā dienesta priekus isbauda 3 zēni. Pušī labi, disciplinēti, strādīgi. Nav visu darbu iemaņas. Viens ir šoferis, otrs - atslēdznieks, trešais - traktorists. Vēl paplašināt šī dienesta darbu mūsu uzņēmumā nebūtu lietderīgi, jo viņiem jāstrādā 3 gadi.

Jautājumi.

Cik ilgi viņi strādā?

No 8⁰⁰ - 17⁰⁰.

Ko viņi konkrēti ir padarījuši?

Padarītais dārzniecībā.

Cik viņi saņem?

Saņem atkarībā no kategorijas. Ap 100,- rubl. mēnešā.

Cik dienas nedēļā viņi strādā?

5 dienas nedēļā.

Deputāts M. Sinicins. Pušī ir labi, disciplinēti. Neesam apmierināti ar noslogojumu. Ir liela netaisnība pret tiem, kas dienas. Mūsu pušū devumam ir jābūt jūtāmākam. Es piekritu priekšlikumam, ka vairāk apgūt nevar.

Deputāts M. Radziņš. Par to, ka dārzniecībā pušes zied, cepuri nost. Bet ārpusē. Vai viņi pēc 3 gadiem būs kārtīgi darba vīri?

Deputāts J. Naglis. Jānoskaņojas ziemas darbiem. Šiem pušiem ziemas periodā būtu cītīgi jāstrādā pie ietvju un ielu tīrīšanas darbiem.

Sesijas vadītājs M. Zariņš. Atatāsim Ešmana kunga zināšanai - organizēt darbu atbilstoši likumam par alternatīvo dienestu.

Izpildkomitejas priekšsēdētājs O. Beķeris informēja par 23. augusta izpildkomitejas sēdes lēmumiem.

Tika izveidota Zemes komisija šādā sastāvā: Rota Bērziņa, Andris Riekstiņš, Andris Klauža, Vallija Bērziņa, Mārtiņš Prauliņš.

Latvijas Republikas AP pašvaldības darba komisijas locekļi Dace Bērziņa runāja par zemes piešķiršanas un dalīšanas lietām. Informēja par to, ka pagaidām ir 3 izvēles iespējas:

- 1) AP 1. variants - labvēlīgs attiecībā pret tiem lauku cilvēcēm, kas 50 gadus ir cītīgi strādājuši laukos, neveicinā kopsaimniecību attīstību,
- 2) AP 2. variants - ir ļoti labvēlīgs pret bijušajiem īpašniekiem,
- 3) Lauksaimnieku Savienības variants - piešķir priekšrocības kopsaimniecību tālākai attīstībai.

Deputāts M. Sinicins. Šeit saskatu šādu kompromisa variantu. Firmkārt, tiesības ir tiem, kam šī zeme piederējusi. Otrkārt, ja ir bijuši parādi, tad tiem, kas šo zemi tagad apstrādā.

Deputāts M. Zariņš. Prioritāti tiem, kam šī zeme piederējusi. Bet ar vienu noteikumu, lai ražotu lauksaimniecībai vajadzīgu produkciju.

Deputāts V. Plūce. Jādod tiem, kas šajā zemē var kaut ko ieguldīt. No spekulācijas nav jābaidās. Es esmu par otro variantu, kas paver iespēju attīstībai.

Izpildkomitejas priekšsēdētājs O. Beķeris informēja par iesniegumiem. Cilvēki lūdz viņiem atgriezt kādreiz piederušo īpašumu. Ir 3 iesniegumi no cilvēkiem, kas nedzīvo mūsu republikā, 12 iesniegumi no Valmieras rajonā dzīvojošiem cilvēkiem. Domāju, ka vislielākā problēma - ko darīt ar to zemi, kam nav īpašnieka, bet kura pieder kopsaimniecībai.

Tika iskatīti arī daži iesniegumi.

1. Sakarā ar prešu trūkumu tika izmainīts gastronomijas veikala darba laiks, bet ar vienu norādi - darbs jāintensificē.

Izmaiņas: sestdienās no 8⁰⁰ - 17⁰⁰,
svētdienās no 8⁰⁰ - 14⁰⁰.

2. Tika izmainīts arī darba laiks dzērienu veikalā. Veikals sestdienās strādās līdz plkst. 17⁰⁰.

3. Par materiālo palīdzību sv. lut. baznīcas remontam.

Uzdots šo jautājumu risināt Mazsalacas izpildkomitejas priekšsēdētājam O. Beķerim.

Jautājumu, kas bija paredzēts sesijas dienas kārtībā, "par sociālās attīstības plānu celtniecības limitu sadalē" nolēma iskatīt 3. septembrī.

Paziņojums

Mazsalacas pilsētas izpildkomiteja lūds septembra mēnesī pie sekretāres pieteikties mātes, kurām bērni neapņēklē bērnu dārzā, mātes, kuras nestrādā vai arī nemācās un kuras neņem pabalstu ne no darba vietas, ne mācību iestādes.

Parakstīšanās uz preses izdevumiem 1991. gadam.

Šogad, ne tā kā citus gadus, parakstīšanos uz republikas preses izdevumiem uzsākām 3. septembrī. Dažas dienas vēlāk varēs parakstīties arī uz centrālām izdevumiem. Patlaban to vēl nevaram izdarīt, jo neesam saņēmuši limitēto izdevumu skaitu. Šogad būs limitēti tādi izdevumi kā "Argumenti i fakti", "Za ruļom", "Priusadebnoš hozjaistvo" u.c.

Parakstīties uz ārzemju izdevumiem varēs, sākot ar 1. oktobri. Šiem izdevumiem neesam saņēmuši pat katalogus.

Nevarēs parakstīties uz citu republiku izdevumiem, kā piemēram "Televideņijje", ko līdz šim pasūtīja diezgan daudz. Šis ir īgauņu izdevums.

Atšķirībā no citiem gadiem, izmaiņas ir izdevumu parakstīšanās summās, kuras sastāv no izdevuma cenas un maksas par piegādi: piegādes maksa aprēķināta 1,62 kap. par ikreizēju laikraksta viena eksemplāra piegādi un 8,32 kap. par ikreizēju žurnāla viena eksemplāra piegādi. Šī piegādes maksa, kā vairums lasītāju domā, nepaliek pastniekiem, bet šī summa tiek sadalīta dažādiem darbiniekiem, kas laikrakstu piegādā no tipogrāfijas līdz saku-

karu iestādei. Tur tiek ierēķināta maksa par transportu, locīšanu, saiņošanu utt.

Noformējot parakstīšanos uz laikrakstiem un žurnāliem, nepieciešams pareizi un salasāmi izpildīt abonementu kartiņu pēc šāda parauga.

PSRS sakaru ministrija	
Preses apvienība	
ABONEMENTS (laikrakstu abonēšana)	68100 (laikraksta numurs)
<i>Tēvzemes Avīze</i>	1 (skaitļam)
(izdevuma nosaukums)	(komplektu skaits)
uz 1991. gada pa mēnešiem:	
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	X X X X X X X X X X X X
Uz kartoni: 228645	Magdalena (adrese)
Cena: 500	1 (skaitļam)
Kam: Ozoliņam J.P.	(nosaukums, uzvārds)

Parakstīšanās turpināsies līdz 31. oktobrim uz nākamo gadu. Lai abonements nepārtrauktos, būtu ieteicams laikrakstus un žurnālus pasūtīt pusgadam vai gadam. Parakstīšanos uz preses izdevumiem mūsu sakaru nodaļā pieņem līdz 12. datumam pirms abonēšanas mēneša sākuma ar aprēķinu, lai pasūtījums 15. datumā

PIEGĀDES KARTĪTE	
D. V. vārds uz laukuma 68100 (laikraksta numurs)	
<i>Tēvzemes Avīze</i> (izdevuma nosaukums)	
(izdevuma numurs)	
Cena: 228645	1 (skaitļam)
uz 1991. gada pa mēnešiem:	
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	X X X X X X X X X X X X
Uz kartoni: 228645	Magdalena (adrese)
Cena: 500	1 (skaitļam)
Kam: Ozoliņam J.P.	(nosaukums, uzvārds)

būtu saņemts Valmieras preses apvienībā.

Neatlieciet parakstīšanos uz laikrakstiem un žurnāliem 1991. gadam uz pēdējo dienu!

Sakaru nodaļas priekšnieka v. i. MEISTERS.

Cenas preses izdevumiem

	Izdāv. reizes gadā	1 mēn.	3 mēn.	6 mēn.	12. mēn.
68100 Tēvzemes Avīze	52	0,94	2,82	5,64	11,28
68103 Lauku Avīze	52	0,94	2,82	5,64	11,28
68104 Literatūra un Māksla	52	1,37	4,11	8,22	16,44
68111 Latvijas Jaunatne	260	2,36	7,06	14,11	-
68118 Ingliģība	52	2,02	6,06	12,12	24,24
68121 Sports	204	1,30	3,89	7,77	15,54
68126 Oģa	250	1,59	4,77	9,53	19,06
68133 Rīgas Balss	250	2,01	6,03	12,05	24,10
68173 Liesma	205	1,53	4,58	9,15	18,32
68204 Kaujas posteni	52	-	1,25	2,50	5,00
77232 Rīgas Vilģi	52	-	4,11	8,22	16,44

ŽURNĀLI

77109 Āvots	I2	1,09	3,25	6,50	13,00
77114 Veselība	I2	0,59	1,75	3,50	7,00
		2 mēn.	4 mēn.		
77132 Draugs	I2	0,69	2,05	4,10	8,20

77153 Zvaigzne	24	1,37	4,10	8,20	16,40
77151 Liesma	I2	0,79	2,35	4,70	9,40
77153 Lauku Dzīve	I2	0,79	2,35	4,70	9,40
		I mēn.	3 mēn.		
77120 Sieviete	I2	0,59	1,75	3,50	7,00
77227 Skola un Ģimene	I2	0,59	1,75	3,50	7,00

Vissavienības laikraksti un žurnāli.

50057 Komsomolskaja Pravda (10 kap.)	I, 15	3,45	6,90	13,80	
50067 Literaturnaja Gazeta (40 kap.)	I, 65	4,95	9,90	19,80	
50122 Sovetskij Sport	252	2 mēn.	4 mēn.	6 mēn.	12 mēn.
70980 Turist	I2	2,20	6,60	13,20	26,40

Visā Baltijā 23. augusta vakarā iedegās uguns kuri, skanēja Baznīcas zvani. Skanēja arī ticību, tik lielu kā rokaspiedienā uz Baltijas ceļa 1989. g. Arī Mazsalačā. Tā varētu saiegt viss ļaunais, radot siltumu un ticību rītdienai.

Vienā teikumā

31. augustā Valsts komisija pieņēma jauno desu cehu.

1. septembrī skolēniem, skolotājiem sākās Jaunais gads.

6. septembrī kultūras namā notika kara un darba veterānu kopējā sepulce.

3. septembrī atsāka strādāt atremontētais gastronomijas veikals, bet 1990. gada 5. septembrī, kad sāka dot sviestu, pie ļoti garas rindas strādāja tikai viens kase.

Kafiju joprojām var nopirkt tikai pret taloniem, toties kafijas dzēriena mīļotājiem ir ļoti liela izvēle: "Kurzeme", "Kubaga", "Cigoriņi", "Zelta Varpa". Pārciet kafijas dzērienu! Tā jūs ietaupīsiet naudu, laiku, veselību.

LAIMA LĪVENA frakcijai «Līdztiesība»

viņš ienāca latviešu mājā (ģimene tikko izvesta bija lopu vagonā klandijās Krievijas klaidos)

viņš ienāca latviešu mājā sacirta malkā šūpali abru un lizi iegūla gultā (vēl palagi glabāja saimnieka miesas smaržu)

mītā rakstiņa sievai "Maša, priježai! Žģes raj!:" un atbrauca Maša ar puiku (trijs pārcējie ieņēmti latviešu gultā)

un tagad brēc Mašas dēls frakcijā "Līdztiesība"

pēc līdztiesības jēl ļaujiet viņam to prieku

kā latviešu dēlam

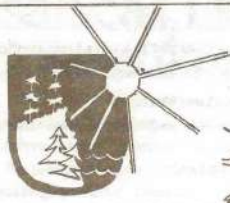
lopu vagonā klandities Krievijas klaidos

lūgties garozu mēlmu un izsirdēt preti

fašist! ubļudok! ubārisai!

Ne laikrakstā «Ģļa»

Kulinārijas veikalā mūsu kaimiņi īgauņi lielos daudzumos pārķ bulciņas, kā rezultātā diemžēl ap plkst. 17⁰⁰ mazsalačieši noskatās tikai uz tukšiem plauktiem.

ATBALSS

Literārā Lappusīte

Nr. 2.

ANITA SVĒTIŅA

Ņem manu mīlestību -
Man nav nekā cita, ko dot.
Tīci - tā ne tikai raudāt,
Bet arī smaidīt prot.
Atdod man savas sāpes,
Savas vissmagākās dienas,
Atdod man savas nelaimes -
Lai nepaliek tev nevienas.

*Tuvojas Dzijas dienas, un visi
dzejnieki kaut ko raksta,
Un kopā hi to nolaižu
Mazsalācas nīstojie?*

AGRITA KAUCENA

Grāvi

Var grāvi iekrist, var iegrušēt,
Sai nelaimē nepamācēt,
Ja vien vēl dzīvība iekšā,
Var cerēt, ka ārā tiek.

Mums gadījās tur ilgāk pabūt
Un grāvi iepazīt.
Tā drēgnoš dubļu pat slavēt
Un dziesmas sumināt, vīt.

Nu tālu līdzbiedri dāpi
Un somi, kas kavēja tiem?
Mēs grāvja valdnieka skavās
Vaira netikām līdzī šiem.

Taic valdnieks - tepat jums jābūt,
Jo zelts te apakšā spīd.
Lai citi ekrieti, lai meklē,
Jums grāvi laime mīt.

Drīz sapratēm - māmīgs vien spīdums
Bij tas, ko par zeltu šeit sauc.
Šis zelts bij ar asām sajuksas,
Ar mājām, kas vīstulijas kauc.

Un piedodsimt gadus garā
Un dziļā grāvī nudien
Mēs nevaram ilgāk palikt,
Mums jātiek ārā šodien.

JANIS LĪSMANIS

ALGAS DIENĀ

I

Vējš isgērbj rudenī kailu.
Asteru priekā ir vasaras riets.
Krit maska mīlestībai
Drīz dziļa ziema būs

II

Nojauta kā nopūta
Us mirkli vieglu dara

III

Un tas ir tā
kā divrēis divi.
Lai augšamceltos -
vispirms ir jāiziet.

Tad būs viss,
pēc kā es oimājos.

Tad atkal tukšums.

Tik nenotikušais.

Vēl kādreis sirdī iesmelgs,
vēl par mani atgādinās.

***

Skolotāji Anai Mancai

EGĪLS TĀLAVS

Manai skolai

Tu staltā, baltā gaismas pils.
Kas rudens zeltā mindā.
Es dzirdu, vilpo Salaca
Sāp krūtīs dziļi sirdā.

Sāp sirds par dienām zukušām,
Un liktens ļauni smej,
Tu sen jau esi klususi
Man simbols dzimtenei.

Tu staltā, baltā gaismas pils,
Mans jauno dienu draugs
Bija tavās sienās iespāpots
Dažs sapnis brīnumjauks.

Skrien meža zosis, sasauca,
Braž rudens vēju salts.
Daudz jaunu sirdū sapņot trauc,
Es esmu važās kalts.

Es gāju putns dvēselē,
Man grības līdzī skriet,
Bet spārnaiem sietiem norangos,
Kā citi sauļup iet.

Kas gāju putna sirdī nes
Tiem nenorimt nekad.
Tie vienmēr sevi mierinās:
- Varbūt, ka citu gad.

1952. g. Filimonska

pēdējais variants

Kamēr laiks

nav mani apsteidzis,

Kamēr skaistās rudens

krāsās

Liktens manas pēdas daem.

Es gribu vēl būt tur -

Starp mūžības ledājiem.

***

EGĪLS TĀLAVS

Manai Mazsalaca

Mazsalaca, Mazsalaca mana,
Salaca kur strauņi jūrai nes.
Domājis par tevi esmu gana
Kamēr talē važās gāju es.

Sarkanajos smilšakmeņa krastos
Manu jauno dienu viņa kausā.
Sapņos izprastos un neizprastos
Tu - nekā tur nevar padarīt.

Mazsalaca, Mazsalaca mana,
Manu jauno dienu viņa kausā.
Senās melodijas krūtīs zvana:
Visu savu mīšu būšu tavš.

***

ANITA SVĒTIŅA

Bēgšis akmeņus mētāt -

Tas laiks var nenākt tik drīz,

Kad pāri akmeņu vaucējiem

Sidraba lietus līs.

Tik daudz jau paliet malā,

Vēlki asistēta vietās braukot,

Vien dieviņš ar zilu aci

Stāv klusīgām akmeņu laukā

Un vaicā katram, kas nākt

- Vai būsī, kad akmeņus vākt?

Ai, viegli ir akmeņus mētāt

Un nelikties zinīs, kā

Un kas tos pacels un saliks

Dieva noliktā kārtībā.

AGNIS ZARIŅŠ

Veikojums Rekuclam Kentam

Skarbā pirmatnība

Vis, ko jūs neklējāt, jūsos jau ir. Jūs vēl neprotat meklēt.
Jūs skraidāt bez gala un jēgas. Bet vajag tikai piedomāt stipri un
paklusēt - vismaz laiku pa laikam. Saklausīties varbūt, ja meklūsiet
kurli no domām un problēmām svām.

Atslābstiet. Tikpat jūs vieni neko nespējat atrast. Tam jāno-
tiek apbūsēji. Atbilde arī jūs meklē un jautājumu jūsu - tāpat. Tikai
jūs neprotat klusēt.

Mēs varam vēlēties, bet nevaram sasniegt caur to. Mēs varam
skriet, lai nokļūtu ātrāk, - un aizmaldīties tālu prom. Vienīgais us
ko cerēt, - lai mērķis mums noticētu. Zelts istos meklētājus samē-
lās pats.

Bet mēs? Mēs varam vēlēties. (Vai tikai?)
Ja vien zinām - ko isti.

Lai to saprastu, jāiziet 100 000 vilšanās ceļu (mēģinot
sasniegt ar darbību savu). Mēs parasti prasām sev vai vislabākam
draugam, ja neredzam ceļu. Tikai mērķim mēs neprasām to. Nezin kāpēc
mums liekas, ka zinām, ko darīt, lai saredzētu.

Vai tā jau nav vardarbība? Vai par to soda?

Mums liekas - mēs uzsināt varam. Mēs jau zinām, kas akmeņš
(un kamējs). Mēs zinām, kas koks. Un kas ir Zeme, to arī mēs zinām.
Mēs pat zinām, kas tas tāds - Kosmos. Skolā to māca. Mēs zinām, kas
labi un kas - tā ne visai. Mēs zinām pat to, ka Debess ir zila.

Tikai es šobrīd klusēju. Nezinu.

APSVEICAM !

66. izlaiduma absolventi - augstskolu studenti:

NELDA IRBE	- LU Pedagoģijas fak., latv. val. un lit. specialitāte
LĪGA LŪSĪTE	- LU Ekonomikas fakultāte
ILZE RADZIŅA	- RMA Ārstniecības fakultāte
JANA ŠMITE	- LU Pedagoģijas fakultāte, darbmaiņas specialitāte
GITA VERGĪNA	- LU Ekonomikas fakultāte
INGA VOLKSONE	- LU Finanšu un tirdzniecības fakultāte
MAREKS ETMANIS	- RTU Mehānikas un mašīnbūves fakultāte
DZINTARS KOBITJEVS	- LU Juridiskā fakultāte
ANDRIS LAUZĪNIS	- LU Pedagoģijas fak., darbmaiņas specialitāte
ARTURS LUSTE	- LLA Ekonomikas fakultāte
ĢIRTS SEIMANS	- RTU Mehānikas un mašīnbūves fakultāte

Paldies vecākiem, audzinātājiem, skolotājiem, draugiem un veiksmei !

Jr beigusās skaistas un jaukās vasaras brīvdienas !
Jr sācies jaunais 1990. 191. mācību gads.

Daži jautājumi MAZSALACAS vidusskolas direktoram

1. Kā ir izmainījies skolas pedagoģu kolektīvs ?

Šajā mācību gadā darbu pie mums uzsāk pieci jauni skolotāji:

LILJA GŪTMANE	- beigusi LU Pedagoģijas fakultāti, strādās I. - 4. kl., audzinās 2. klasi,
ZAIĶA IVANE	- beigusi LPI, strādās I. - 4. kl., audzinās 2. klasi,
ILZE VĪTOLIŅA	- beigusi Rosentāla mākslas vidusskolu, mācīs zīmēšanu,
INĒSE TAURĪTE	- mācīs krievu valodu,
MĀRIS ROGA	- beidzis DPI, mācīs fiziku un matemātiku.

Imantojot šo iespēju, gribu pateikt paldies divām skolotājām - Birutai Dzintarei un Rasmai Cēsei - par paveikto un novēlēt - neaizmirst ceļu uz skolu !

2. Vai sēniet notiks militārās apmaiņas nodarbības ?

Militārā apmaiņa nepastāv. Militārais kabinets pārveidots par matemātikas kabinetu.

3. Kā noritēja skolas pieņemšana jaunajam mācību gadam ?

Skolas pieņemšana noritēja citādāk, tā kļuvis daudz reālāka. Starp vidusskolām neoficiāli esam pirmajā trijniekā. Daudz strādājām pie tā, ko mācību gada laikā nodarbojam. Īpaši brīnīgi strādā skolas dārzniece. Cilvēks, kas reds darbu un padara to.

4. Ja tiks mainītas cenas produktiem, kā tas skārs skolas ēdnicu ?

Šajā jautājumā skaidrības nav. Katru gadu Valmieras raj. skolu ēdnīcas rada 44 tūkstoš rubļu zaudējumu. Mazsalacas vidusskola nes aptuveni 5 tūkstošu lielu zaudējumu gadā. Maksa par pusdienām, domājams, augs, taču kvalitāti tā neizmainīs un labo pusī.

5. Vai septembra mēnesī skolēni strādās ?

Jā, skolēni strādās septembrī, konkrēti, skolai vienojoties ar saimniecībām.

6. Vai skolēni dosies talkā arī jaunsaimniekiem ?

Neviens jaunsaimnieks iniciatīvu šajā jautājumā nav izrādījis. Taču tāda iespēja pastāv.

7. Kādas izmaiņas gaida skolotājus ?

Šogad lielāku uzmanību veltīsim tieši mācību procesa analītikai īspētei. Tiks meklēti objektīvi kritēriji tam, lai varētu skolotājiem samaksāt pēc konkrētā darba rezultāta.

Paldies par sarunu un mierīgu jauno mācību gadu ! J. Bērziņš

LAIKKRAKSTA VIESIS

Saruna ar vienu no vecākajiem Mazsalacas iedzīvotājiem - ARTŪRU UPI (dzim. 1901. g. 1. jūlijā)

Šī nejaušā saruna sākas, gaidot vilcienu uz Rīgu. Turpinājās līdz pat Carnikavai, kur Artūronkulim bija jāiskāpj.

Kā ar veselību, Artūronkul? Kādu daives eleksīru dzeriet?

Māte man nodzivoja 94 gadus. Vai tad es slīktāks? Pēc dienesta neesmu vairs pīpējis. Būda vesela. Pie dakteriem arī neesmu gājis. Galvenais - neēst uzreiz pulka, bet pa druscīgam.

Vai tad ar tiem 80 rbl. šānai pietiek ?

Kāpēc gan ne ! Kaut gan kādas naudas tik nav bijušas: cara nauda, 19. gadā korenki, vācu nauda, tad latī, tagad rubļi. Vislabākie gadi tomēr bija no

1922. - 1940. g. % latī dienā varēja nopelnīt. Viens lats - 1 kg cukura. Mazsalacā vien bija 4 skārpi. Ej un ņem, ko gribi !

4 bērni izauga. Sieva sāka strādāt tikai 1948. gadā. Ha ! Vecumienās. (Atmet ar roku.) Tie jau bija citi laiki.

Naudai mainoties, mainās arī cilvēki. Kā mainījies cilvēki?

Cilvēki jau negrib strādāt. Augšā tur sēž 30 kungi, neko nedara. Bet par ko tad lauciniekiem jāstrādā. Kaut kā padara savu. Un sveiki ! Skapokalmu kādreiz sauca par "Sarkano zvaigzni". Toreiz 3 cilvēki kantorī sēdēja. Ej, izskaiti, cik tagad !

No 1915. - 1919. g. strādāju tekstilfabrikā. Raiskas kundze. Smuka sieviete bija. Fabrikā linus, vilnu vērpa, auda vilnas drēbes. Gara laiki skaitījās. Mēnesī 20 rbl. sanāca, bet pa 10 rbl. varēja nopirkt labu anucuku. (Tagad labs anucuks maksā no 180 - 200 rbl.) Vai strādniekam iznāk kā toreiz 400 rbl. mēnesī, lai viņam samāktu 2 anucuki mēnesī?)

Kā tad stagnācijas gadus pārlaidāt ?

Jādzīvo ir, ja gribi dzīvot.

Kā ir tagad ? Vai ticat ?

Hei ! Ja kaut kas būs, tad ar laiku. Bet es jau to nepiedziņošu. Kaut gan nekā prātīgs jau nebūs.

Kāpēc ?

To atalēgu jau ar labu neviens neatdos. Kur nu Lielais bez Baltijas jūras. Un mēs jau arī esam tikai viena maza saujīņa.

Tā otra puse ir reti bezkaunīga. Tie no saviem krēsliem prom neies. Mūsu pilsētā ir nedaudz citādāk, re. Veremeje arī skrēja apkārt. Bet no saviem tautiešiem saņēma skaidru un nepārprotamu atbildi: "Ej ellē !"

JANIS BĒRZIŅŠ

Jā. Tā viņš ir . Smej vai raudi — tā viņš ir .

Tā vēl vakarā milicijas telpās Mazsalacā, kad tika no-skaidroti apstākļi huligāniskajam uzbrukumam "Ikarusa" šoferim, teica kāds no puisiem. Vajadzētu aprakstīt visu precīzi, hronoloģiskā secībā, bet sāksim visu otrādi. No otra gala. No beigām.

Ap pulksten 20²⁰ 31. augusta vakarā autobusam "Ikarusa", kurš brauc pa maršrutu Rīga - Mazsalaca, gala pieturā Mazsalacā autobu-
susa sistas priekšējais stikls, sabojāts logu tīrītājs.

Puisis jauns, sēž un vienkārši smeļ. Pats neko nav darījis. Tikai dzirdējis, ka Mazsalacas puikas sitot.

- Kur nu tā var sist Mazsalacas puikas ! Paņēmu spriguli un gāju. Kā piegāju klāt, tā šoferis aizbrauca.

- Bet ja viņš nebūtu aizbraucis ?
- Ja šoferis būtu izkāpis, tad viņam būtu vakars pie ezera. Bet ko lai citu dara. Atliek tikai dzert šņabi. Nu ko tie deputāti, kur paliek tad nauda no komercviničikiem? Teica, ka norasfaltēsot ceļu līdz šņabja bodei. Bet nekā.

Re, izpildkomiteja kompjūteru esot nopirkusi, bet dikti milzīgu, Mazsalaca esot par mazu, tā arī neievēlēt iekšā.

- Nu, prieka māju varbūt vajadzētu uztaisīt, lai Mazsalacā būtu ko darīt ?

- Na, bišķi par ātru. Bet ņemšu un rītdien nāksu pieteikties pie jums darbā. Ko tad jūs teiksit ?

Tas viss jau bija ap pulksten 22⁰⁰, un neviens no darbiniekiem vēl nemaz nedomāja par mājās iešanu.

Bet sākās viss tā.

30. augustā rītā, ieejot milicijas telpās, mani sagaidīja kļiedsiemi un alkohola dvinga, tur aiz aizslēgtām durvīm plosījās Miervaldis Otto d. Lepiņš, kurš jau ap plkst. 8⁰⁰ centās ievest kārtību Mazsalacas izpildkomitejā, tā kā "tur kārtības nekad nebūšot", tad vēlāk "kārtības sargs" devās uz ēdnīcu. "Tā kā tur kārtība ir vienmēr", no turienes viņš arī tika "atgādāts" milicijas iecirknī. Atgādāta liku pēdējās, jo I) iecirkņa inspektora rīcībā nav transporta,

2) "atgādāt", ja pats nenāk, nozīmē viņu vilkt vai nest un klausīties pārmetumus - "redz kā miliči izturas pret godīgiem pilsoņiem".

Vai jau nedaudz konkrētāk. Cienījama kundze zvana, ka viens alkoholiķis plosās rindā pie gastronomā, bet turpat blakus otra cienījama kundze, kad šo pašu alkoholiķi omešas atgādāt uz iecirkni, kļiedsi: "Palīgā, milicis kauj mierīgu pilsoni !" Šeit no sirds gribas teikt: "Cienījamā kundze, ja nevarat palīdzēt, tad atējiet tā patālāk un netraucējiet ! Ja varat, protams ! Es negribu nevienu apvainot, bet tā ir sena patiešība: ja nevari palīdzēt, tad vismaz nekļiedz un neblauj.

Ir 30. augusts, un es saņemu informāciju par notikumiem augustā.

Augusta mēnesī sabiedriskās vietās alkohola reibumā stradušies 23 pilsoņi. Šoreiz apzināti nerakstu šo oļvēku vārdu un ušvārdus, dodot iespēju viņiem neatkārtot šo bēdīgo faktu, taču septembra mēnesī "nelaimīgos" tomēr nosauksim vārdi, ušvārdi un tēva vārdi.

3. augustā pēc zaļumballes uz ceļa Mazsalaca - Rūjiena notika avārija - motociklists usbrauca vīrsu velosipēdistam. Tajā pašā naktī saņemts ziņojums par to, ka izpostītas puķu dobes pilsētas centrā. Tur arī naktī salidojums rīko pusaudži ar mopēdiem un motocikliem.

6. augustā četri jauni pilsoņi alkohola reibumā izraisīja nekārtības pilsētas centrā.

8. augustā Mazsalacā Dzirnava un Boļa ielas krustojumā notika avārija. Vidējā dzēruma pakāpē mašīnu UAZ vadīja Modris Jāņa d. Taube. Rezultātā cieta meitenīte Renāte Vītola.

15. augustā bars jaunīšu huligāniski usvedās pilsētas centrā, rezultātā izsists kultūras pama logs.

25. augusta naktī no slimnīcas priekšas tika aizvāzēta Ināram Mārtiņa d. Zirnīn piederošā automašīna VAZ - 2106, no automašīnas paņemtas mantas 1390 rubļi, vērtībā, automašīna bojāta.

26. augustā automašīna "Žigūji" pie "Vārpu" mājām sabrauca bērnu.

Augusta mēnesī pilsonim Amoliņam no Kalnu ielas aizvāzina automašīnu. To izdarīja nepilngadīgie Agris Mašanovs un Ilvis Terentjevs.

Bija gadījumi, kad tika sagta degviela. Aizturēta nepilngadīgo grupa (Gatis Betaks, Raivis Liepiņš, Ēirts Nikolajevs), kuri tika sauktā pie atbildības.

Šī informācija nepretendē uz precīzu negadījumu un pārskatu atskaisti par augusta mēnesi. Ja jūs rīcībā ir precīzāki dati un labojumi, rakstiet. Pārbaudīsim un publicēsim.

Tagad 31. augusts.

Ir puendienlaiks. Mana nodarbošanās - informācijas vākšana. Iepazīstos. Vija Veldre - nestrādā jau no 1987. g. Aldis Barbimiekis nosūtīts uz piespiedu ārstēšanas. Jānis Alfrēda d. Kukainis nestrādā jau divus mēnešus, atbrīvots no darba par alkohola lietošanu. Aldonis Salacietis nestrādā jau gadu un piecus mēnešus. Ivans Bonka, kurš strādā kolho-
sā "Skapaikalns", ir ievērojams ar to, ka mēnesī nodzer divus līdz trīs tūkstētus rubļu. Darbā nedzer. Tātad viss kārtībā.

Sakarā ar to, ka neizpildīja to, kas pavēstē rakstīts, uz

iecirņi atvesta Tatjana Petrovna.

- Vai no kolhoza par dzeršanu neesi atlaista ?
- Bet kas tad strādās ? Neaizstājama..

- Būs vien jāliek administratīvā kontrole par to, ka neieradies sakarā ar pavēsti.

- Pavēste ! Bet kas tad govīs slauks ?

- Bet, kad dzēri ?

- Ā, tad brīvdienas paņēmu. Uz trijām dienām. Loģiski.

(Ļoti uzmanīgi skatiens līdz tam, ko raksta iecirkņa inspektors.)

- Līdz 16. septembrim nedzeršu.

- Un pēc tam ?

- Pēc algas dienas arī nedzeršu. Varat braukt pārbaudīt.

- Bet kā tad vīram ar nazi uzbruki ?

- Nekas jau nebija. Tikai skrumba, strādā taču. Nobeigt jau netaisi-
jos. Nosakiet, kad man tagad būš jāierodas.

Pulkstenis rāda 15²⁰. Iesēžamies mašīnā un braucam. Sēžu un i-
domāju, cik gan mēs maz zinām no tās otrās dzīves - bailīgā skatienu
karaļvalsts.

No centra mēs nogriežamies uz centru. Tā ir alus muca. Alus
muca - tā novietota pilsētas stāvlaukumā. Ļoti laba vizītkarte tiem
dauzajiem Mazsalacas skaitās apkārtnes cienītājiem, kuri šeit is-
kāņj no saviem autobusiem, lai dotos ēdnīcas vai "tirdzniecības mu-
seju" virzienā. Nav jau tik trakis, es jau nedaudz pārspīlēju. Pašā stāv-
laikuma centrā neviens nesēž un nedzer. Bet uz apmalītēm gan un krūmos
brīvu vietu ir pamas.

Arī tās skolēnu grupas, kas izkāpj no autobusiem, dzird sulīgu
valodu un veļti latviešu valodas un literatūras skolotāja cenšas
ātrāk skolēmus aizvirzīt projām. Zēni jau ir sapratuši. Vīri runā no
sirds un pēc būtības. Skolotājam gan acis saka: "Nemūzam vairs es šeit
nebraukšu !"

I. Alu nedrīkst pārdot tur, kur viņu pārdeva 31. augustā. Ir naivi
domāt, ka alus tiek pārdots promšešanai un baudīšanai mājās. Kam tas
ir izdevīgi? Ne jau tam, kurš nositās. Bet varbūt tiem, kas šajā dienā
palika dzīvi un bez traumām.

Vainīgie bija dzēruši. Un diemžēl arī alu.

- Vai no tā, ka jūs aizliegsiet, dzērs mazāk ?

- Jā, protams, dzērs mazāk. Un šeit nevajag meklēt vēl citus argu-
mentus par dzeršanu.

Ir alkohola taloni. Mēs dzīvojam talonu laikā. Taču būtu jāpaver iespē-
ja, kā tas ir Rīgā, alkohola vietā iegādāties kaut ko citu. Teiksim,
kārbu šķīstošā kafiju vai labu konfekšu kastī.

2. Alu var tirgot speciālajā alus bārā "Aura" vai arī aiz dzērie-
mu veikala. Tur tāpat dzer. Kāpēc taisīt nekārtības divās vietās, ja var
izveidot haosu vienā ?

3. Bet varbūt alu vajadzētu tirgot tuvāk skolai, jo, kad dūša ir, tad
nesas prāts uz audzināšanu. Un labi audzinātāji esot deficīti..

4. Kaut gan labāk to būtu tirgot kaut kur aiz pilsētas robežām.
Kamēr atnāks līdz pilsētai, būs jau skaidrā.

Pie alus muciņas pajūk, gteidzīgi vajadzīgā publika, bet pilsonis Gra-
bis mēģina ieskaidrot, ka darba laikā neiespējami nedzert, jo materiā-
li nav atvesti un vēl virkne citu grūtību.

Apbraukājam uzskaitē esošos dzīvokļus, kur durvis ciet, kur no-
tiek ģenerāltīrīšana, bet neviens ne dzer, ne otru arī sit.

Braucot otrreiz uz alus muciņu, pa ceļu lielā gabalā mūs svei-
cina Čigāniete Minna. Jā, skatiens ir tā vērts - "kaut jūs velns parau-
tu". Tā varētu tulkot, tā man likās.

Šodien pulstens 15⁰⁰ valsts komisija pieņēma jauno desu ceļu.
Arī es tur biju. (Desas neēdu). Tvaika mājas saimnieks Haris Maslov-
skis zināja stāstīt gan par spiedienu, gan par darba laiku.

Tagad ir pulkstens 16⁰⁰. Spiediens jau ir pazudis, bet Haris
saka, ka dzēris neesot no protokolu neparakstīšot. Klusi pie sevis do-
māju: "Ja Haris nav dzēris, tad es esmu desu ceļa meistarā." Bet viss
beidzās ar stingru solījumu. Dzīvosim - redzēsīm. Bet tas, ka Spiediena
vairs jau nebija - tas ir fakts.

Esam beiguši strādāt pa dzērāju līniju, tagad pievērsīsimies
VAI līnijai.

Uz Mazsalacas - Rūjienas ceļa tiek aizturēts k-za "Mazsalaca" būv-
strādnieks Aivars Inajs, viņa ceļa biedram nav autobraucēju ķiveres.

Esam pie tilta. No k-za "Skapaikalns" puses brauc motocikls,
rādām, ka jāaptur, taču vadītājs, sekundi pārdomādam, brauc tik projām,
Tomēr iecirkņa inspektors ir pazinis, un mēs vienkārši jau piebrauc-
am pie mājas. Izrādās, ka Zigurds Gunāra d. Beķis uz darbu nav gēmis
līdz vadītāja apliecību un tādēļ arī neesot mūs redzējis.

Dodamies vēlreiz uz alus muciņu. Šoreiz mūsu uzmanības centrā
Imants Zariņš, pensionārs no "Krišiem". Dzēris tepat - krūmos. Ap solās
vairs tā nedarīt. Ceļ roku pie cepures un grib runāties. Atskan brīdi-
nājums, ja nebeigsies lielā runāšana, tad būs jāsatāda protokols.

- Un tu esi latvietis !

Droši vien, ka šajā situācijā mēs būtu latvieši, ja pacienātu
ar alu un paši kārtīgi ieņemtu uz krūti.

Bet tā kā mēs bijām noskapoti citādāk, tad mēs kā "krievi"
aizbraucām. Vīrs ilgi un dikti uz mums skatījās. Jā, es saprotu, tas ir
tragiski. Latvietis latvietim ir aizrādījis - lai nedzer sabiedriskā

(Turpinājums 8. lpp.)

(turpin. no 7. lpp.)

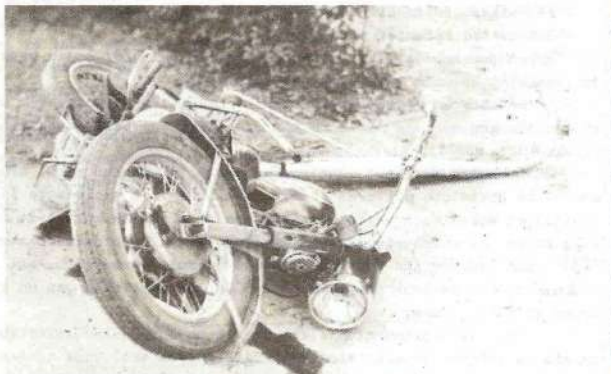
vieta, pilsētas centrā, kur to redz bērni un iebraucēji.

Aptājamies pretī gastronomam, Pulkstenis ir 17³⁰. Pie gastro- noma, neskatoties uz zīmi, vienmēr iespējams sastādīt protokolu. Šeit gan domas man ir šatiksmaes noteikumu pārskatīšana. Ziemā, protams, nevarētu abās pusēs stāvēt. Taču vasarā būtu jābūt tomēr elastīgākiem un vienā pusē tomēr varētu atļaut automašīnām stāvēt. Ja nu tomēr tas nav iespējams, tad aiz iebrauktuves gastronomā vajadzētu uzlikt atkārtotu zīmi. Domāju, ka rezultāti būtu.

Esam atkal pie tilta.

Viens velosipēdists, braucot mums garām veļtija mums dažas piezīmes. "Es esmu laulāts, Lūk, tas ir galvenais ceļš. Man ir bērni un man jātiek mājās", "Ja ražas novākšanas laikā šitie zēni strādātu..."

Pulkstens 18³⁰ dodamies pēc benzīna, bet ja līdz šim viss bija kaut kādā ziņā pat romantiski, tad šeit, pie bijušās skolas Oktobra ielā, 19, viss bija daudz skaudrāk un nežēlīgāk. J. Riekstina foto

Ātrā palīdzība vēl nebija atbraukusi. Viens puisis, līdzbraucējs, galvu zem kaskas palicis, gaidīja palīdzību. Otrs - Gints Gulbis - motocikla vadītājs - gulēja bez dzīvības pazīmēm.

Vienīgais, kurš runāja, bija Jānis Lite no kolhoza "Ziemeļi". Abi vadītāji bija lietojuši alkoholu. Jānis Lite teicās esam dešris alu.

Atbrauca ātrā palīdzība. Taču mani visu laiku nomāca jautājums - ASV uz notikuma vietu iebrauc vienlaicīgi gan medicīnas darbinieki, gan ugunsdzēsēji, gan milicija. Visi no tiem ir speciāli apmācīti un gatavi sniegt pirmo palīdzību.

Cilvēku bija ļoti daudz.

Leikam jau katram sava pārdaļojums. Vissāpīgākais tuviniekiem. Taču viens jau nu gan ir skaidrs. Likumam attiecībā pret dzērājiem ir jābūt stingrākam. Alus muca nedrīkst atrasties pilsētas centrā. Pēdējais, es sava dēlam nekad nepirkšu motociklu, lai nopelna pats, varbūt brauks lēnāk.

Bet Mazsalacā viss vēl pa vecam. Joprojām jaunie motociklisti, nerūkinoties ne ar sevi, ne ar citiem.

Šeit pat uzzinām, ka netālu no Mazsalacas diezgan savādā veidā apturēta k-za "Skrajaiskalns" strādājošā Jura Brūvera automašīna.

Igaunijas teritorijā igauņi VAI darbinieki mēģināja apturēt minētā pilsoņa automašīnu. Taču tā neapstājās un igauņi bija spiesti pielietot ieroci, sašaujot mašīnas riepas. Tad, kad VAI darbinieki prasīja vēlreiz uzrādīt dokumentus, izcēlies incidents. Protams, runāt var visādi. Igaunijā bija notikusi slepkavība un viņiem bija dots rīkojums, kā tādas situācijās rīkoties.

Rācijā tiek ziņots, ka ar traktoru usbraukts cilvēks. Dodamies tur.

Parka un Āboltiņas ielu krustojumā Māris Kukainis bez vadītāja tiesībām un bez atļaujas bija pagājis sava radnieka jaunsaimnieka traktoru, lai pavizinātos. Viņš vienkārši gēma un uzbrauca vīrsū 1904. gadā dzimšajam E. Ruoiņam. Pats Māris Kukainis no notikuma vietas aizgāja, atstājot cilvēku zem traktora.

Izmisumā viena jauna sieviete lād visu Mazsalacu; ātrā palīdzība nebrauc un nevar atbraukt, jo ir ceļā uz Valmieru. Izrādās, ka slimnīcā ir tikai divas nestuves. Tā nu segā tomēr cietušais "Žiguli" tika aizvests uz slimnīcu.

31. augusts - šī bija traģiska diena Mazsalacā. Tikai es atkal nonāku pie dažiem secinājumiem:

1) tiek pārdots alus, komercovīni - kā labā, vai šīs dienas nelaimīgo cilvēku labā,

2) ir jānodrošina milicijas darbinieki ar transportu, ja to nedarīsīm vistuvākajā laikā, tad labāk sēdēsim mājās un neiesim ārā,

3) apgādāsim slimnīcu ar elementāro inventāru, ja nu tomēr ir trīs cietušie vienlaikus, tad vajadzētu vismaz nedaudz vairāk nesturēju,

4) jāsekmē, jāatjauno kārtības sargu darbs, samaksājot viņiem par nodešūrēto laiku.

Var jau teikt, ka A. Mašņikovs nekā nedara, vismaz man, padot šo dienu kopā ar milicijas darbiniekiem, gribas teikt gluži pretējo. Un vēl. Es jutos ļoti pārsteigts, ar kādu pretimākšanu, cieņu, ieinteresētību tiku sagaidīts šajā iestādē.

JĀNIS BĒRZIŅŠ

PAZIŅOJUMI

30. septembrī plkst. 11⁰⁰ Mazsalacas evanģēliski luteriskās baznīcas simtgades svinību dievkalpojums. Dievkalpojumā piedalās Latvijas evanģēliski luteriskās baznīcas arhibīskaps Kārlis Gaillītis un Doma vīru koris. Saziedotos līdzekļus izmantos Dievnamā remontam.

Mazsalacas ev. lut. draudze

God. skolnieki!

Aicinām Jūs apmeklēt svētdienas skolu. Iepazīsim Bībeli, mācīsimies saskatīt dzīvē patiesas vērtības, dziedāsim, meklēsim kopīgu ceļu pie Dieva.

Pieteikšanās katru svētdienu pēc dievkalpojuma. Sīkāka informācija pa telefonu 51537. Nodarbību sākums 23. sept.

Mazsalacas baptistu draudzes Svētdienas skola Lielā ielā 5

Mazsalacas kultūras namā

piektdien, 28. septembrī, pl. 20⁰⁰

pašdarbnieku - Dziesmu svētku dalībnieku draudzības balle sēprus pidu ...

Koncertā piedalās:

senie draugi - Pērnavas KEK pūtēju orķestris. Dirģents Reins Veindla.

Kilingi-Nemme, Naukšēnu un Mazsalacas KN kori. Dirģenti Hille Sivi, Māris Izaks, Jūta Kalniņa

Dejas spēlēs Mazsalacas un Pērnavas pūtēji.

Aicinām piedalīties arī Dziesmu svētku orķestrī, saimniecību un uzņēmumu vadītājus, arodbiedrību pārstāvjus.

29. septembrī, plkst. 22⁰⁰

MIKELDZENAS NAKTS BALLE

Šajā vakarā darbosies - rudens ziedu pušķu komercisistāde, - dekoratīvo sveču, gleznu un mākslas priekšmetu tirdziņš.

No pl. 20⁰⁰ atspirdzinājumus varēsiet iegādāties minibārā.

Muzicēs VIS "Pajūgi".

Notiek biješu iepriekšpārdošana.

"Mazsalacas Vēstis" piedāvā reklāmas pakalpojumus gan valsts iestādēm un uzņēmumiem, gan kooperatīviem, gan kolhoziem un kopsaimniecībām, jaunsaimniekiem, gan arī katram no jums.

Jums tiek piedāvāta iespēja ar "Mazsalacas Vēstis" palīdzību reklamēt savus izstrādājumus, nopirkt vai pārdot māju, mašīnu vai varbūt samainīt dzīvokli.

Samaksa par publikāciju pēc valsts noteiktajām cenām. Sludinājums pieņem darbiņās veikalā "Ziedīgš". Varat izmantot arī pastkastīti.

Mūsu adrese p/k IIO.

PATEICAMIES

Tobis - Melzer kundzei no ASV par 150 rubļu ziedojumu baznīcas ērģeļu restaurācijai.

L/MF Dome.

Redakcijas kolēģija RAIBA BAŠKERE VIKTORIJA PURIŅA ATEŠ SLOKA Mākslinieciskā noformētāja RUDITE TAUBE FOTO-MĀRIS ZARĪŅŠ. Adrese: Mazsalaca, p/k IIO

Redaktors JĀNIS BĒRZIŅŠ. Iespiests Valmieras tip. "Liesma" Ofseta tehn. Pasūt. Nr. 4/38 Met. 999 Licence Nr. 000436

Maksā 60 kap.